

Betonirakenne vahinkotilanteessa – tulipalot, vesivahingot

MIKA OIKARI
DI, VANHEMPI ASiantuntija

AFRY BUILDINGS FINLAND OY

Tulipalo

Kuumuus aiheuttaa suoraan rakenteiden vaurioitumista, mutta myös sammutustöillä on seurauksensa.

Betonirakenne tulipalossa:

- Betonin vaurioituminen
- Raudoituksen vauriot
- Kiinnitysten ja liitosten rikkoutuminen
- Muodonmuutokset
- Palokaasuista imeytyneet yhdisteet

Sammutustöiden välittömät vaikutukset betonirakenteeseen:

- Sammutusveden aiheuttama lämpöshokki
- Kiireellä tehdyt purkutyöt
- Rakenteiden kaatuminen, kappaleiden putoaminen
- Kastuneiden rakenteiden, erityisesti sisätiloissa olleiden, suojaamattomuus (pakkanen, sade)

Betonin vaurioituminen tulipalossa

Betoni- ja teräsosat vaurioituvat eri tavoilla, rakenteen vauriot ovat usein seurausta molemmista.

- Betoni on palamaton materiaali ja kestää hyvin korkeita lämpötiloja.
- Huono lämmönjohtavuus, rakenteen sisäosat ja palolta suojassa oleva puoli kuumenevat hitaasti.
- Rakenteeseen saattaa palotilanteessa syntyä suuria paikallisia lämpötilaeroja johtuen lämmön hitaasta johtumisesta ja esim. palokaasujen virtauksista riippuen.

Betonin palovaurioissa muistettava:

Betonirakenteen toimivuus voi vaarantua jo ennen kuin näkyviä betonivaurioita on syntynyt.

Lämpötilojen arviointi on tärkeää

- Kirjalliset lähteet, mitä on tapahtunut
- Betonin pinnan värimuutokset
- Lohkeamat, halkeamat
- Noki
- Ympäröivien rakenteiden vauriot
  - Muoviosien sulaminen
  - Puun hiltyminen
  - Lasivillan sulaminen
  - Lasin pehmeneminen
  - Alumiiniosien sulaminen

Vaurioitumisen kannalta oleellista on korkeiden lämpötilojen VAIKUTUSAIKA

Sekundääristen havaintojen tekeminen lämpötiloista

Sekundääristen havaintojen tekeminen lämpötiloista

Betonirakenteen vaurioituminen tulipalossa

Betonin vaurioituminen kuumuudesta etenee palolle altistuvasta pinnasta hitaasti syvemmälle.

- Kosteuden poistumisen seurauksena syntyy jo matalissa lämpötiloissa kutistumista ja säröilyä sekä myöhemmin pinnan lohkeamia.
- Myös sisäiset lämpötilaerot aiheuttavat jännityksiä ja lohkeamista.
- Merkittävää pysyvää lujuuskatoa syntyy yli 300°C (jäännöslujuus luokkaa 80%).
- Kun betoni käy palossa 500-600°C:ssa, värimuutos vaaleanpunaiseksi ja kiviaineksen kvartsin muodonmuutos (jäännöslujuus enää noin puolet alkuperäisestää).

Betonilaatujen tulipalonkestossa on eroja, samoin betonin iällä on merkitystä vaurioitumiseen.

Betonin palovaurioissa muistettava:

Betonin kimmomoduuli ja taivutusvetolujuus alenevat palossa nopeammin kuin puristuslujuus.

Rakenteeseen voi syntyä suuria muodonmuutoksia, vaikka kantokyky säilyy.

Betonirakenteen vaurioituminen tulipalossa

Teräsosien ja raudoituksen vaurioituminen voi tapahtua jo ennen betonin vakavaa vaurioitumista.

- o Raudoitusteräksen lujuusominaisuudet säilyvät palon alussa hyvin ja palautuvat lähes täysin vielä jopa 600°C:n lämpötilasta.
- o Jänneteräksillä lujuuden lasku alkaa huomattavasti aikaisemmin ja jäännöslujuus rakenteen jäähtyttyä jää alhaisemmaksi jo matalammista lämpötiloista.
- o Raudoituksen tartunta vaurioituu pysyvästi jo ennen teräksen ominaisuuksien romahdusta, erityisesti jännepunoksilla.
- o Ruostumattomalla teräksellä merkittäviä pysyviä muutoksia ominaisuuksiin syntyy tavallisia teräsosia aikaisemmin.

RST:n lämpölaajeminen poikkeaa betonista hieman, toisin kuin tavanomaisen raudoituksen.

Betonirakenteen palovaurioissa muistettava:

Teräksen jäännösominaisuudet palon jälkeen voivat olla riittävät, mutta muodonmuutokset eivät palaudu.

Rakenteessa käytetyt materiaalit on tunnettava, että vaurioitumisen riskiä voidaan arvioida.

Betonirakenteen vaurioiden tutkiminen

- Tarkka aistinvarainen havainnointi
  - lohkeamat, halkeamat
  - värimuutokset
  - pinnan lujuus
  - muodonmuutokset
- Näytteenotto laboratoriotutkimuksia varten
  - lujuusominaisuudet
  - ohuthietutkimukset
  - maksimilämpötilat erityisesti raudoituksen ympärillä
  - teräksen jäännöslujuus (jännitetyt rakenteet)
- Ajoituksen ristiriita; varhaisessa vaiheessa sekundääristen havaintojen tekeminen on helpompaa, mutta betonin tutkiminen on vaikeampaa

TYÖTURVALLISUUS (putoamissuojaus, haitalliset aineet, rakenteiden vakaus)

Vesivahingot tulipalon seurauksena

- Sammutusveden kulkeutumista rakenteisiin ei voi välttää
- Usein merkitys korjattavuuden kannalta on suurempi kuin betonirakenteiden vaurioiden
- Alkuvaiheen toimilla ratkaiseva merkitys vesivahinkojen laajuuteen
- Kosteudenhallinnan asiantuntija aina heti mukaan palovaurioselvityksiin, jos rakenteita on tarkoitus säästää ja korjata

Ensikäynti mahdollisimman pian

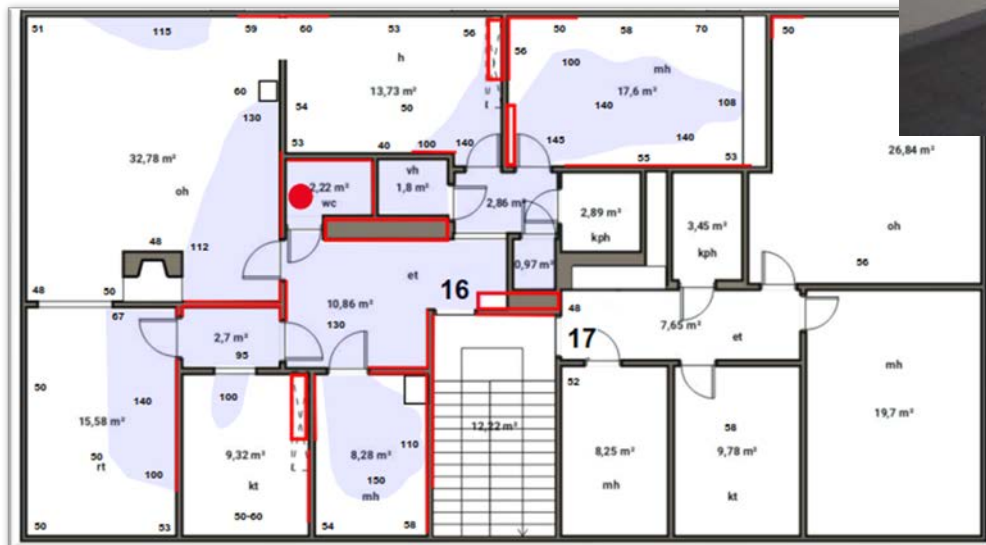

tarkoituksenmukaiset alkuvaiheen toimenpiteet

Kosteusasioissa muistettava

- o Lähtötilanteen kartoitus, potentiaalisten ongelma-alueiden tunnistaminen
- o Alkuvaiheen toimilla voidaan joskus estää vakavien kosteusvaurioiden syntyminen/laajeneminen
- o Riskinarviointi kosteusasiantuntijan toimesta (missä kosteus on mahdollisesti ongelma, mistä kuivattaminen on vaikeaa yms.)

Tulipalovaurioiden arviointi

Rakenteiden vaurioitumista tulee alusta saakka selvittää ja arvioida kokonaisuutena, koska korjaustavat kytkeytyvät aina toisiinsa vauriotyypistä riippumatta.

Betonirakenteen vauriot:

- Lujuus (betoni, raudoitus, punokset)
- Muodonmuutokset, halkeamat
- Liitosten ja kiinnitysten toimivuus
- Pintavauriot

Vesivahingon vaikutukset:

- Tunnistetut riskirakenteet, riskiarvio
- Vuotoveden kulkureitit ja leviäminen
- Muut vahingosta riippumattomat kosteuslähteet ja niiden mahdollisesti aiheuttama vaurioituminen
- Toimenpidesuositukset tilakohtaisesti kokonaisuus huomioiden

Miten rakenne toimii seuraavassa vahingossa?

KIITOS!

Mika Oikari
DI, vanhempi asiantuntija

AFRY Buildings Finland Oy

044 768 8205
mika.oikari@afry.com

